

Олександр Костенко,

доктор юридичних наук, професор,
завідувач відділу проблем кримінального права, кримінології
та судоустрою Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України,
академік Національної академії правових наук України

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ
М. В. ГАЛАБАЛИ
«КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА НАУКА
НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ
ПРОБЛЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ»***

Після відновлення державної незалежності України у 1991 р. суспільство опинилося у нових умовах існування, що були зумовлені відходом від тоталітарної системи державного управління, переходом до ринкової економіки. Система законодавства також видозмінювалася. На конституційному рівні був закріплений принцип верховенства права, котрий неможливо реалізувати без принципу рівності усіх перед законом та судом, у тому числі рівності перед законом та судом громадянина та держави. Вітчизняна кримінально-правова доктрина не могла стояти осторонь усіх вищезгаданих процесів, перед нею постали запити, які вимагали відповіді на безліч нових віянь у суспільному житті. З завершенням двадцятирічного періоду існування науки кримінального права незалежної України виникла необхідність критично оцінити її здобутки та недоліки, зрозуміти кількісні та якісні зміни у наукових дослідженнях, присвячених загальній частині кримінального права. Відтак рецензована монографія М. В. Галабали присвячена актуальній темі розвитку науки кримінального права України після відновлення державної незалежності, зокрема питанням загальної частини.

Дослідження складається зі вступу, трьох розділів, що об'єднують шість підрозділів, висновків. У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми. Перший розділ присвячений аналізу загальних

засад наукознавчих досліджень у галузі кримінального права (питань загальної частини). У другому розділі досліджується розвиток та стан дослідження окремих положень загальної частини кримінального права в українській кримінально-правовій науці. Тенденції розвитку науки кримінального права України (питань загальної частини) автор намагається встановити у третьому розділі монографічного дослідження.

Автор справедливо зазначає, що вітчизняна наука кримінального права залишається найбільш інтегрованою у науковий простір держав колишнього СРСР; ступінь наукової новизни вітчизняних кримінально-правових досліджень, присвячених загальній частині, значною мірою визначається з урахуванням кримінально-правових досліджень, що здійснюються в Російській Федерації. М. В. Галабала зазначає, що науці кримінального права України в розрізі вивчення питань загальної частини притаманні такі риси, як антропологізація, глобалізація та деформалізація досліджень.

Аргументовано стверджується думка, що наука кримінального права України з 1991 р. розвивалася неоднозначно. З одного боку, мають місце здобутки у розробці таких нових тем та напрямів, як використання рішень Європейського суду з прав людини як джерела кримінального права, забезпечення гармонізації

* Кримінально-правова наука незалежної України. Проблеми загальної частини : монографія / М. В. Галабала. — К. : Юрінком Інтер, 2013. — 240 с.

законодавства України про кримінальну відповідальність із міжнародними кримінально-правовими актами, зокрема Статутом Міжнародного кримінального суду, в нових підходах до вирішення питань щодо диференціації кримінальної відповідальності, в тому числі шляхом запровадження інституту кримінального проступку, кримінальної відповідальності юридичних осіб, розмежування кримінального права та кримінального законодавства тощо. З іншого боку, має місце явно нерівномірна увага до дослідження окремих проблем загальної частини кримінального права, переважання догматичного підходу в наукових розвідках, розробка положень загальної частини без урахування того, як вони можуть вплинути на застосування положень особливої частини.

У цілому ж, висновки автора достовірні й результативні. Вони ґрунтуються на аналізі значного обсягу фактичного матеріалу — дев'ятсот сорока п'яти джерел. Безперечною заслугою дослідника варто вважати запропоновані рекомендації українським науковцям більше

опрацьовувати літературні джерела, опубліковані поза межами держав колишнього СРСР, а також брати до уваги доробки вітчизняних учених, та рекомендацію установам-засновникам українських наукових фахових видань, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора та кандидата юридичних наук, у тому числі за спеціальністю 12.00.08, включати ці видання до джерел, з яких формуються бази даних наукометричних платформ Web of Science (Web of Knowledge) та Scopus.

Не позбавлена розглядувана праця і дискусійних моментів, які, однак, не впливають суттєво на загальну позитивну оцінку роботи.

Загалом розглянуте монографічне дослідження виконане на високому науковому рівні, має наукову і практичну цінність, йому властива наукова новизна.

Викладене дає підстави вважати, що опублікування розглядуваної праці є цілком доцільним і може бути корисним як для науковців, так і для викладання курсу кримінального права.